

RAFAEL MARÍN

L'ANÀLISI ASPECTUAL: ALGUNS ASSOLIMENTS*

1. DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM D'ASPECTE?

Els humans, per sort o per desgràcia, tenim un accés restringit al món que ens envolta, per tal com els nostres sentits són l'única via de què disposem habitualment per apropar-nos-hi i mirar d'entendre'l. Dit en altres paraules, una cosa és la realitat i una altra, de vegades ben diferent, allò que nosaltres en podem percebre.

No obstant això, aquest és un problema que als lingüistes no ens ha de preocupar, ja que el llenguatge no tracta directament amb la realitat mateixa, sinó amb la interpretació que en fem. I pocs fenòmens resulten tan adients per posar de relleu aquesta interpretació lingüística del món com l'aspectualitat.

Si, pel que fa al temps, distingim entre present, passat i futur, tot intentant de categoritzar i fer discret un fenomen que a la realitat es presenta com a continu, quant a l'aspecte, diferenciem, per exemple, entre accions que arriben de forma ineludible a un acabament i accions que no tenen necessàriament associat un punt final.

En aquest sentit, resulta interessant d'observar que predicats tan llunyans semànticament com *construir una casa* o *obrir una porta*, comparteixen una mateixa estructura temporal interna: tots dos són tèlics, és a dir, denoten una situació delimitada. Altres predicats, com ara *conèixer* o *córrer*, són atèlics, ja que denoten situacions que no arriben intrínsecament a un punt final.

Quan parlem d'aspecte parlem, doncs, de la informació temporal

* Vull agrair a Josep M. Brucart, Gemma Rigau i Teresa Vallverdú els seus comentaris i suggeriments. Aquest treball ha estat parcialment subvencionat per una beca de Formació de Personal Investigador en Àrees Prioritàries de la Generalitat de Catalunya (AP-LP/95-2704) i pel projecte PB96-1199-C04-01.

associada inherentment al significat dels predicats *o*, com afirma Vidal (1992), de l'estructura temporal interna en la qual se situa l'acció denotada per la predicació.

2. UNA CONFUSIÓ TERMINOLÒGICA

L'aspecte s'ha vist afectat des de fa molt de temps per una greu confusió terminològica que no ha fet sinó dificultar el seu estudi. Deixant de banda termes com mode d'acció, que actualment ja no gaudeixen de gaire acceptació, el problema gira entorn de dos mots, aspecte i *Aktionsart*, que no han estat sempre interpretats de la mateixa manera per tots els investigadors.

L'origen d'aquesta confusió el trobem en les descripcions del sistema aspectual de les llengües eslaves i en l'intent d'extrapolar alguns dels fenòmens observats. En el cas d'aquesta família de llengües, bona part dels diferents significats aspectuals són expressats morfològicament i, en alguns casos, mitjançant construccions sintàctiques gramaticalitzades (vegeu COMRIE, 1976 i BINNICK, 1991).

En el cas del rus, per exemple, un gran nombre de verbs poden expressar mitjançant prefixos derivatius certs canvis aspectuals, com ara l'oposició entre predicacions perfectives i imperfectives. Així, mentre que *pisat* expressa l'acció d'escriure, *vypisat* denota la situació d'escriure alguna cosa completament.¹

Dins l'anàlisi aspectual de les llengües eslaves té sentit, doncs, establir una clara distinció entre el significat aspectual que posseeix un verb o un predicat de forma inherent (*Aktionsart*) i l'expressió morfològica d'aquest significat (aspecte). No és el cas d'altres tipus de llengües, com ara les llengües germàniques o les romàniques, on els fenòmens aspectuals poden ser expressats molt rarament mitjançant mecanismes morfològics.

Com ja va essent normal dins les investigacions actuals, al llarg d'aquest article utilitzarem indistintament els termes aspecte i *Aktionsart*, amb els quals farem referència al mateix fenomen semàntic,

1. Comrie (1976), Binnick (1991) i Cohen (1993) ofereixen una extensa descripció dels sistemes aspectuals de diverses llengües.

sense tenir en compte si el mecanisme utilitzat per a expressar-lo està més o menys gramaticalitzat.

3. D'ARISTÒTIL ENÇÀ

Un cop més, Aristòtil va ser el primer a dir-hi la seva. Segons tots els indicis, ell fou qui observà originàriament que el significat d'alguns verbs, a diferència del d'altres, implica necessàriament un final o un resultat.

Aristòtil (*Metafísica*: 1048b) distingeix entre *kineseis* («moviments») i *energeiai* («actualitats»). Aquesta distinció correspon *grosso modo* a la que fem actualment entre predicats tèlics i atèlics: les realitzacions serien *kineseis* i els estats i les activitats *energeiai*. Kenny (1963), a més, afirma haver trobat a *De Anima* la distinció entre estats i activitats. Segons Kenny (1963), Aristòtil subdivideix les *energeiai* en *ekhein* («ésser») i *energein* («tornar-se»)².

No obstant això, dins aquesta tradició aristotèlica, fins a la primera meitat d'aquest segle no trobem, entre els filòsofs d'Oxford, una aproximació al problema de l'Aktionsart, reinterpretable per primer cop en termes gramaticals.

D'entre aquests filòsofs d'Oxford, destaca el treball de Ryle (1949). Aquest autor encunya el terme *assoliments* per a la classe dels verbs resultatius, contraposats a les activitats, que sempre són no resultatives, i comença a proporcionar els primers tests que permetran de diferenciar les classes aspectuals segons criteris lingüístics.

L'aportació de Kenny (1963) suposa un altre salt qualitatiu dins l'àmbit d'estudi de l'Aktionsart. Aquest autor ofereix també alguns tests aspectuals en la línia suggerida per Ryle (1949), tasca que després continuaran Vendler (1967) i Dowty (1979).

D'altra banda, Kenny (1963) proposa una classificació aspectual de clara inspiració aristotèlica. Kenny (1963) distingeix entre verbs estàtics, verbs d'activitat i verbs d'efectuació (*performance verbs*).³

2. Per a una exegesi detallada de les disquisicions d'Aristòtil sobre aquesta Aktionsart *avant la lettre*, vegeu Kenny (1963) i Hinrichs (1985).

3. A Kenny (1963: 175) apareix un sumari detallat dels tests que li permeten d'establir aquesta classificació aspectual, amb un important nombre d'exemples.

4. LES CLASSES ASPECTUALS

4.1. Vendler (1967)

El treball de Vendler (1967) s'ha convertit en un punt de referència pràcticament ineludible dins l'àmbit d'estudi de l'Aktionsart. No només pel fet que la classificació aspectual que proposa es troba a la base de quasi totes les reformulacions posteriors, sinó també perquè els mecanismes d'anàlisi que utilitza ja són perfectament compatibles amb la metodologia lingüística. Recordem que fins a Vendler (1967), l'estudi de la constitució interna dels predicats és un problema abordat quasi exclusivament pels filòsofs.

Vendler (1967) proposa una classificació aspectual dels verbs en la qual es distingeix entre estats (*conèixer, estimar*), activitats⁴ (*córrer, riure*), realitzacions (*construir una casa, obrir una porta*) i assoliments (*descobrir, trobar*).⁵

Vendler (1967) diferencia, en primer lloc, entre situacions processives i no processives. Una situació processiva consta de diverses fases temporals, mentre que una situació no processiva està constituïda per una sola fase. Les activitats i les realitzacions tenen una denotació processiva, mentre que els estats i els assoliments són no processius.

Taula I. *Les classes aspectuals de Vendler (1967)*

	<i>Processivitat</i>	<i>Telicitat</i>
Estat	–	–
Activitat	+	–
Realització	+	+
Assoliment	–	+

4. Les activitats també reben el nom de processos. Al llarg d'aquest article utilitzarem indistintament ambdós termes.

5. Com veurem més endavant, alguns autors (MOURELATOS, 1978; VERKUYL, 1989) agrupen les realitzacions i els assoliments dins la classe dels esdeveniments.

D'altra banda, Vendler (1967) distingeix entre situacions tèliques i atèliques. Un predicat és tèlic quan la situació que denota té associada de forma inherent una culminació; els predicats atèlics, en canvi, no fan referència a situacions amb un punt final intrínsec. Les realitzacions i els assoliments denoten situacions tèliques, mentre que els estats i les activitats denoten situacions atèliques.

Els estats expressen situacions no dinàmiques. Dit en paraules de Comrie (1976): «To remain in a state requires no effort, whereas to remain in a dynamic situation does require effort».⁶ Com indica Vidal (1992), els predicats que denoten propietats abstractes o concretes, possessió, localització, creença o estats mentals, disposicions, capacitats o hàbits són típicament estatus.

Les activitats denoten processos sense culminació. Com afirma Vidal (1992), no es pot dir que un procés «acabi», ja que no té un punt de finalització natural; resulta més apropiat dir que un procés «s'atura». No és estrany, doncs, que de les activitats no se'n derivi mai un resultat.

Les realitzacions denoten accions amb un acabament implícit. Prova d'això és que poden aparèixer en construccions que impliquen una culminació (*en Joan va trigar tres minuts a menjar-se la poma*), mentre que les activitats, per exemple, no ho poden fer (**en Joan va trigar tres minuts a córrer*).

Els assoliments expressen situacions puntuals. No resulta sorprenent, doncs, que es combinin perfectament amb adverbis que situïn l'acció en un punt determinat de la línia del temps (*en Joan ha arribat al cim a les quatre de la tarda*). És aquest caràcter instantani allò que els diferencia de la resta de classes aspectuals.

4.2. Dowty (1979)

Dowty (1979) proporciona una anàlisi reduccionista de les classes aspectuals de Vendler (1967) basada en la idea de descomposició lèxica de la semàntica generativa (LAKOFF, 1970) on incorpora, a més, la noció de canvi d'estat que postula von Wright (1970). Un dels principals ob-

6. COMRIE: 1976: 49.

jectius que persegueix Dowty (1979) amb la seva aproximació consisteix, per tant, a oferir una formalització de la classificació vendleriana.

Dowty (1979) considera que es poden obtenir les classes aspectuals proposades a Vendler (1967) mitjançant els operadors DO, CAUSE i BECOME a partir dels estats, que no tenen associat cap operador. Les activitats i els assoliments estan associats a DO i BECOME, respectivament, mentre que les realitzacions s'obtenen per l'efecte combinat de CAUSE i BECOME.

Pel que fa a les estructures temporals que expressen les diferents situacions, Dowty (1979) distingeix entre intervals oberts (estats i activitats), intervals tancats duratius (realitzacions) i instants (assoliments). D'altra banda, l'esmentat autor postula l'existència de dos tipus de predicats estatus: aquells que fan referència a un estat momentani (*seure*) i aquells relatius a un interval (*conèixer, ser francès*).

Finalment, amb l'objectiu d'analitzar les relacions que es poden establir entre l'Aktionsart i l'estructura argumental, Dowty (1979) distingeix, per a cada classe aspectual, entre predicats agentius i no agentius. Conseqüentment, les quatre classes aspectuals de Vendler (1967) passen a ser vuit. Val a dir, però, que aquest aspecte concret de la proposta de Dowty (1979) no ha tingut gaire transcendència dins l'anàlisi aspectual.

5. ELS TESTS ASPECTUALS

El conjunt de tests aspectuals que proporciona Dowty (1979) constitueix una de les aportacions més rellevants d'aquest treball i que més influència ha exercit en posteriors estudis sobre l'Aktionsart. Dins el present apartat, analitzarem cadascun d'aquests tests, ja que això ens permetrà d'aprofundir en la caracterització de les diferents classes aspectuals.

A la taula II apareixen de forma esquemàtica els 11 tests aspectuals que proposa Dowty (1979).⁷ El guió que trobem en algunes ca-

7. En alguns casos, l'adaptació al català ens ha obligat a modificar lleugerament alguns dels tests originals.

Taula II. *Els tests aspectuals de Dowty (1979)*

<i>Test</i>	<i>Criteri</i>	<i>Est</i>	<i>Act</i>	<i>Rea</i>	<i>Ass</i>
1.	admet el progressiu i ser predicat de <i>persuadir</i>	no	sí	sí	?
2.	interpretació habitual en present	no	sí	sí	sí
3.	<i>durant x temps</i>	sí	sí	sí	no
4.	<i>en x temps</i>	no	no	sí	sí
5.	Φ <i>durant una hora</i> implica Φ <i>a qualsevol moment de l'hora</i>	sí	sí	no	—
6.	<i>està Φ-ant</i> implica <i>ha Φ-at</i>	—	sí	no	—
7.	complement de <i>deixar</i>	sí	sí	sí	no
8.	complement d' <i>acabar</i>	no	no	sí	no
9.	ambigüïtat amb <i>quasi</i>	no	no	sí	no
10.	Φ <i>en una hora</i> implica <i>estar Φ-ant durant aquesta hora</i>	—	—	sí	no
11.	apareix amb adverbis del tipus <i>acuradament</i>	no	sí	sí	no

selles significa que en aquests casos concrets el test no s'aplica. Si un predicat apareix marcat positivament en relació amb un test, això vol dir que l'oració resultant és gramatical. Els predicats dels quals es deriven seqüències agramaticals tenen associat un valor negatiu.

Dissortadament, l'efecte d'un test no és sempre tan evident. De vegades, la seva aplicació no genera seqüències agramaticals, sinó un canvi de significat o d'interpretació. Aquests casos també apareixen marcats negativament a la taula.

5.1. *Test 1: admet el progressiu i ser predicat de persuadir*

Com demostren els exemples següents, els estats són els únics predicats que no admeten el progressiu:⁸

8. Al llarg de l'article, quan inclorem exemples, seguirem sempre el mateix ordre: estats, activitats, realitzacions i assoliments. Així no caldrà especificar la valència aspectual per a cada cas.

(1)	a.	*El Joan està coneixent la resposta.	[estat]
	b.	La Maria està passejant.	[activitat]
	c.	La Maria està pintant un quadre.	[realització]
	d.	El Joan està guanyant la cursa.	[assoliment]

El motiu d'aquest comportament diferenciat dels estats està relacionat amb el fet que aquesta mena de predicats denoten situacions no delimitades, per a les quals esdevé impossible especificar un interval de temps. Com assenyala Vidal (1992), els estats no succeeixen en el temps, sinó que «es donen» o «es mantenen».

D'altra banda, els estats⁹ tampoc no poden aparèixer com a complements de *persuadir*:

(2)	a.	*La Maria va persuadir el Joan de conèixer la resposta.
	b.	*La Maria va persuadir el Joan de tenir mil pessetes.

Pel que fa als assoliments, l'aplicació del test que estem analitzant resulta lleugerament problemàtica. Per un costat, tot i que la majoria dels assoliments admeten el progressiu, la seva denotació quan apareixen en construccions d'aquesta mena canvia sensiblement. En aquests casos, predicats del tipus *guanyar la cursa* o *aturar-se* fan referència a una fase preparatòria, a un moment temporal anterior al denotat pròpiament pel predicat.

Per un altre costat, els assoliments tampoc no presenten un comportament homogeni en combinar-se amb *persuadir*. És per això que a la taula anterior l'aplicació d'aquest primer test es marca amb un interrogant en el cas dels assoliments.

5.2. Test 2: interpretació habitual en present

L'únic tipus de predicats que no reben una interpretació habitual en temps present són els estats:

9. De fet, Dowty (1979) inclou dins aquest primer test, que ell denomina *meets non-stative tests*, altres proves com, per exemple, la impossibilitat dels estats d'aparèixer en imperatiu (**coneix la resposta!*) o en construccions pseudoclivellades, com ara **allò que va fer la Maria va ser conèixer la resposta*.

- (3)
a.	A la Carme li agraden els homes amb barba.	[no habitual]
b.	El seu germà corre.	[habitual]
c.	La Montse talla la gespa.	[habitual]
d.	La Rocío oblida el seu número de telèfon.	[habitual]

Per obtenir una lectura habitual resulta necessari que una acció succeeixi regularment, i això a la vegada implica alguna mena d'iteració. És en aquest aspecte que trobem el motiu pel qual els predicats estatus són els únics que no admeten una interpretació habitual: la iteració només és aplicable a intervals delimitats, ja siguin aquests límits implícits, com en el cas de les activitats, o explícits, com en el cas de les realitzacions i els assoliments.

5.3. Test 3: durant x temps

En la majoria dels casos, les formes adverbials del tipus *durant x temps* només es poden combinar amb predicats atèlics:

- (4)
a.	Al Joaquim li han agradat els homes durant vint anys.
b.	La Mònica va passejar durant un quart d'hora.
c.	*El Manolo va escriure un llibre durant quatre mesos.
d.	*La Laia ha arribat al cim durant sis hores.

De forma recurrent, s'ha assenyalat que alguns dels tests de Dowty (1979), especialment el tercer i el quart, no donen uns resultats prou clars i que, per tant, no constitueixen una prova suficientment rigorosa i objectiva per a la classificació aspectual.

Referent a això, com indiquen Bennett *et al.* (1990) quant a la possibilitat que un predicat sigui complementat per *durant x temps*, és cert que un reduït nombre de realitzacions semblen gramaticals en segons quins contextos:

- (5) La Mònica va pintar la tanca durant dues hores.

No obstant això, exemples com l'anterior només són gramaticals quan els límits temporals de la situació denotada pel predicat no són

prou precisos. De (5) no se'n segueix que l'acció expressada hagi arribat a un punt final, és a dir, no inferim que la tanca estigui completament pintada. Com apunten Bennett *et al.* (1990), la gramaticalitat d'exemples com el de (5) és possible perquè alguns predicats eventitius funcionen en segons quins contextos com activitats. Així doncs, *durant x temps* requereix en cert sentit un predicat processiu.

5.4. Test 4: en x temps

Aquesta quarta prova és l'altra cara de la moneda del test que acabem de presentar: *en x temps* només és compatible amb realitzacions i assoliments; els predicats atèlics resulten agramaticals en aquest context. Agafem els mateixos exemples d'abans:

- (6)
- a. *Al Joaquim li van agradar els homes en vint anys.
 - b. *La Mònica va passejar en un quart d'hora.
 - c. El Manolo va escriure un llibre en quatre mesos.
 - d. La Laia va arribar al cim en sis hores.

Tanmateix, alguns predicats processius poden combinar-se amb *en x temps* sense que s'obtingui una seqüència agramatical, però sí un canvi de significat. Es constata, doncs, un comportament oposat al que hem assenyalat en el cas del tercer test: algunes activitats reben en segons quins contextos una interpretació delimitada, és a dir, alguns SPs com *en x temps* poden forçar un punt final en un procés.

5.5. Test 5: Φ durant una hora *implica* Φ a qualsevol moment de l'hora

L'aplicació d'aquest test ens permet d'aprofundir en les diferències entre realitzacions i activitats. Com hem vist anteriorment, algunes activitats poden rebre una interpretació delimitada, s'acosten d'aquesta manera a les realitzacions.

La incidència d'aquest fenomen, però, és força limitada. Així, mentre que la situació denotada per *córrer durant una hora* és vàlida

per a qualsevol moment de l'hora, la situació que expressa el predicat *pintar una tanca durant una hora* no és certa per a qualsevol moment de l'hora. Tornarem a incidir en aquest punt concret quan parlem de les propietats formals associades a les diferents classes aspectuals.

5.6. Test 6: està Φ -ant *implica ha* Φ -at

Com hem comentat anteriorment, els estats no admeten el progressiu i els assoliments només l'admeten de forma marginal. Per contra, tant activitats com realitzacions l'admeten sense restriccions. Tot i això, la progressivització de les activitats té com a correlat una implicació que no s'observa en el cas de les realitzacions:

- (7) a. Na Magda està passejant.
b. La Mònica està pintant la tanca.

De (7a) s'infereix que *na Magda ha passejat*, és a dir, si algú ha interromput na Magda mentre passejava, el resultat és que na Magda ha passejat. De (7b) no se segueix que *la Mònica hagi pintat la tanca*; si algú ha interromput la Mònica mentre pintava la tanca, el resultat no és que la tanca estigui pintada. Des del treball de Dowty (1979), aquest fenomen es coneix com *la paradoxa de l'imperfectiu*.

5.7. Test 7: complement de deixar

Certs verbs, com ara *deixar* o *continuar*, imposen als seus complements la restricció de no ser puntuals. És per això que els assoliments resulten incompatibles amb aquest tipus de verbs:

- (8) a. *La Laia va deixar d'arribar al cim.
b. *Na Magda va continuar guanyant la cursa.

D'altra banda, els estats, les activitats i les realitzacions sí que poden formar part de construccions amb *deixar* o *continuar*. D'aquesta

manera, l'aplicació d'aquest setè test permet de contraposar els assoliments a la resta de classes aspectuals.

5.8. Test 8: complement d'acabar

Únicament les realitzacions poden aparèixer amb verbs com *acabar*. Aquesta mena de verbs necessiten una doble restricció: els seus complements han d'expressar situacions no delimitades i amb una certa extensió temporal. Observeu, en aquest sentit, els següents exemples:

- (9)
- a. *La Maria va acabar d'estimar el seu marit.
 - b. *La Mònica va acabar de caminar.
 - c. Els paletes van acabar de construir la casa.
 - d. *El Jordi va acabar de guanyar el premi.

Com ja hem comentat anteriorment, alguns SPs poden forçar una lectura delimitada d'algunes activitats; és el cas d'exemples com ara *córrer fins a l'escola* o *passejar fins a les tres*. Els predicats processius, si complementen verbs del tipus *acabar*, adopten necessàriament aquesta interpretació tèlica.

5.9. Test 9: ambigüitat amb quasi

Diversos autors (MOENS i STEEDMAN, 1988; VERKUYL, 1989, entre d'altres) han destacat el caràcter complex de les realitzacions, atès que poden ser enteses com processos que arriben a un punt final o, en altres paraules, com la suma d'una activitat i un assoliment. La forma adverbial *quasi* posa de manifest aquest fenomen:

- (10)
- a. Aznar quasi entén el català.
(no l'entén)
 - b. Felipe quasi participa a la regata.
(va canviar d'idea abans de començar)

- c. El sindicat UGT quasi construeix un edifici.
 - (i. les obres són a punt d'enllestir-se)
 - (ii. el sindicat va canviar d'idea abans de començar)
- d. En Jordi quasi arriba al cim del pujol.
 - (ho va intentar, però no ho va aconseguir)

Com mostren els exemples anteriors, únicament les realitzacions reben una interpretació ambigua quan es combinen amb *quasi*. Crucialment, l'efecte que produeix aquesta forma adverbial sobre les activitats i les realitzacions és ben diferent.

5.10. Test 10: Φ durant una hora *implica* estar Φ -ant durant aquesta hora

Aquest test només s'aplica als predicats tèlics i serveix per a distingir entre realitzacions i assoliments. Comparem les construccions següents:

- (11) a. La Dolors ha escrit un article en una hora.
 - b. L'ha escrit durant certs intervals d'aquesta hora.
- (12) a. La Marta ha arribat al cim del pujol en una hora.
 - b. Hi ha arribat durant certs intervals d'aquesta hora.

L'exemple (11a) implica (11b), per tal com una realització pot dividir-se en dues fases: una culminació precedida d'un procés; i el progressiu opera sobre aquest procés. Per aquest motiu, (12b) no és una paràfrasi vàlida per a (12a), ja que els assoliments denoten situacions puntuals en les quals, òbviament, no es fa referència a cap procés.

5.11. Test 11: *apareix amb adverbis del tipus acuradament*

Alguns adverbis, com ara *acuradament* o *deliberadament*, no poden combinar-se amb predicats que denoten situacions estatives o puntuals. Les activitats i les realitzacions, en canvi, són perfectament adequades en aquests contextos:

- (13) a. *A José María li agrada el català deliberadament.
 b. Felipe navega acuradament.
 c. El sindicat UGT ha construït un edifici deliberadament.
 d. *Ha arribat al cim del pujol acuradament.

Com hem pogut constatar, un dels problemes que presenten els tests aspectuals té a veure amb el fet que alguns elements lingüístics, a més de servir per classificar aspectualment els predicats, poden arribar a forçar un canvi en la valència aspectual d'aquests predicats. En aquest sentit, com afirmen Bennett *et al.* (1990) únicament els tests 9 i 11 funcionen com a simples diagnòstics i no tenen cap efecte sobre la informació aspectual associada a un predicat.

Finalment, val a dir que els 11 tests que proporciona Dowty (1979) constitueixen una aportació important dins l'àmbit de l'Aktionsart, ja que ens permeten de classificar aspectualment els predicats, a parer nostre, de forma prou adequada.

6. VERS UNA ANÀLISI COMPOSICIONAL DE L'AKTIONSART

6.1. L'aportació del SN

Fins ara només hem parlat del paper que té el verb dins l'anàlisi aspectual. En aquest apartat abordarem un dels aspectes que recentment han esdevingut més rellevants dins el domini de l'Aktionsart; ens referim a l'aportació del SN i, conseqüentment, a la necessitat d'oferir una anàlisi composicional de la informació aspectual continguda en els verbs i en els SNs.

6.1.1. Els noms de massa i els noms comptables

El fet que alguns noms denotin entitats que poden ser mesurades però no comptades i altres noms facin referència a entitats que poden ser comptades però no mesurades és un fenomen que ha estat recurrentment assenyalat pels filòsofs i que, posteriorment, la lingüística

ha incorporat com un problema propi i de cabdal importància en àmbits com, per exemple, l'Aktionsart. En efecte, la distinció entre noms de massa (*aigua, gelat*) i noms comptables (*poma, casa*) ens permet d'explicar contrastos com els següents:

- (14) a. En Joan menja gelat.
b. *En Joan es menja gelat.
- (15) a. */?En Joan va menjar dues pomes.
b. En Joan es va menjar dues pomes.

L'explicació de la agramaticalitat de (14b) i (15a) té a veure amb el tipus de denotació dels noms que hi apareixen: mentre que *menjar-se* selecciona noms comptables, *menjar* subcategoritza noms de massa.¹⁰ No resulta estrany, doncs, que (14a) denoti una situació processiva i que (15b) expressi un esdeveniment.

6.1.2. Les propietats quantificacionals dels SNs

No obstant això, el problema de la denotació nominal és més complex, ja que també s'han de tenir en compte les propietats quantificacionals dels SNs. Pel que fa a aquest punt, cal dir que en molts casos el paper que té la determinació nominal és més rellevant que el de la distinció massa/comptable:

- (16) a. En Joan ha trobat l'or.
b. En Joan s'ha begut el vi.

Els exemples anteriors demostren que els nom de massa, contràriament al que caldria esperar pel seu tipus de denotació, poden formar part d'un predicat tèlic. El fet que aquests noms s'insereixin en un SN determinat n'és el motiu.

Tanmateix, també podem trobar casos on el caràcter massiu o comptable dels noms resulta crucial per explicar certs comportaments gramaticals:

10. Recordem que amb el clíctic *se* podem obtenir la variant delimitada d'un cert nombre de verbs, com ara *menjar* o *beure*.

- (17) a. En Joan menja gelat.
b. *En Joan menja poma.

A (17) podem observar que només els noms de massa poden formar part d'un SN singular sense cap mena de determinació. Així podem retre compte de la agramaticalitat de (17b), que desapareix si el SN és plural:

- (18) En Joan menja pomes.

Finalment, val a dir que, com han posat de manifest diversos autors (CARLSON, 1977; HINRICHS, 1985, entre d'altres) existeix un alt grau de similitud entre els noms de massa i els plurals sense determinació (*bare plurals*). La comparació de (17) amb (18) no fa més que abonar aquesta afirmació.¹¹

6.2. *Les propietats formals dels predicats i dels noms*

Des del treball de Taylor (1977), són molts els autors que han posat de manifest les similituds existents entre les denotacions dels predicats (entitats que ocupen temps) i les denotacions dels SNs (entitats que ocupen espai). Així veurem que *córrer* i *aigua* fan referència, respectivament, a un temps i a un espai no delimitats. El cas contrari el trobarem en comparar el predicat *construir una casa* i el SN *un llibre*.

Ens sembla important de destacar, a més, el fet que aquestes similituds es puguin definir formalment, per tal com això pot dotar l'anàlisi aspectual d'un major grau de rigor.

6.2.1. *L'homogeneïtat*

L'homogeneïtat es defineix de la següent manera: un SN o un SV *x* és homogeni si una part de la denotació d'*x* pot servir també com a denotació d'*x*.

11. Tant a Carlson (1977) com a Hinrichs (1985) es pot trobar un recull d'aquestes similituds.

D'acord amb aquesta definició, podem afirmar que el SN *aigua* és homogeni perquè, si agafem una part de la seva denotació, el resultat continua essent *aigua*. Contràriament, les parts que formen part d'*un llibre* no constitueixen una part de la denotació d'*un llibre*. Així mateix, el SV *córrer* és homogeni, ja que, si prenem una part de la seva denotació, el resultat continua essent *córrer*. Per contra, les parts de *construir una casa* no constitueixen una instància de la denotació de *construir una casa*.

A partir de la caracterització que acabem d'oferir, podem constatar, per un costat, que els SNs no delimitats són homogenis i els SNs delimitats, no homogenis. De la mateixa manera, es pot distingir entre predicats homogenis (estats i activitats) i predicats no homogenis (realitzacions i assoliments).

6.2.2. L'additivitat

Una altra de les propietats formals més emprades a l'hora de posar de manifest els paral·lelismes existents entre les denotacions dels predicats i dels noms és l'additivitat, que es defineix així: un SN o un SV x és additiu si la unió entre dues instàncies i i j d' x pot servir també com una instància de la denotació d' x .

D'aquesta forma, el SN *aigua* és additiu perquè, si ajuntem dues porcions d'*aigua*, allò que obtenim és també *aigua*. D'altra banda, *un llibre* no és un SN additiu, ja que, si unim dues instàncies de la seva denotació, el resultat no és *un llibre* sinó *dos llibres*. De la mateixa manera, *córrer* és un SV additiu, ja que, si ajuntem dos intervals de *córrer*, el resultat també és *córrer*. No passa el mateix amb el predicat *construir una casa*, ja que la unió de dos intervals de la seva denotació no és *construir una casa*.

Encara que l'homogeneïtat i l'additivitat no siguin, en sentit estricte, la mateixa propietat formal, podem dir que representen dos vessants del mateix fenomen. És per això que qualsevol SN o SV homogenis també seran additius, i viceversa.

Hem optat per incloure dins aquesta presentació tant l'homogeneïtat com l'additivitat, tot i les seves grans semblances, atès que totes dues propietats formals apareixen indistintament als treballs dedicats a l'Aktionsart.

Finalment, val a dir que no hem d'extrapolar les similituds existents entre les denotacions dels predicats i dels SNs, ja que aquest paralelisme es redueix a la possibilitat de trobar en tots dos casos elements delimitats i no delimitats. El caràcter dinàmic o puntual d'un predicat, per exemple, no pot ser comparat amb cap propietat nominal.

6.3. Dues propostes d'anàlisi composicional de l'Aktionsart

A continuació presentem sumàriament dues propostes d'anàlisi de l'Aktionsart en les quals s'incorpora ja la informació continguda als SNs per obtenir les diferents classes aspectuals.

6.3.1. Verkuyl (1989)

Verkuyl (1989), seguint Mourelatos (1978), considera que les classes aspectuals veritablement rellevants són els estats, els processos i els esdeveniments. Per a Verkuyl (1989), la distinció entre assoliments i realitzacions no té interès explicatiu dins l'anàlisi gramatical perquè, les diferències entre aquestes dues classes aspectuals són, sovint, de tipus pragmàtic.

Verkuyl (1989) afirma que les tres classes aspectuals mencionades s'obtenen mitjançant dos trets booleans: ADD TO, associat als verbs, i SQA (Specified Quantity of A), associat als SNs.

El tret ADD TO fa referència al caràcter estatiu o dinàmic del verb: apareixen marcats com [—ADD TO] els estats i com [+ADD TO] els processos i els esdeveniments. Per diferenciar entre aquestes dues últimes classes cal utilitzar el paràmetre SQA.

Verkuyl (1989) divideix els SNs, segons el tipus de quantificació que expressen, en dos grups: els SNs de quantitat específica ([+SQA]) i els de quantitat no específica ([—SQA]). Pertanyen al primer grup aquells SNs que contenen, per exemple, determinants (*la casa, una casa*), demostratius (*aquesta casa*) o possessius (*casa seva*). Els SNs amb cardinals indeterminats (*cap casa*) o els SNs plurals sense determinació (*cases*) pertanyen al segon grup.

Segons Verkuyl (1989), el càlcul de l'Aktionsart d'un predicat s'obté composicionalment mitjançant els paràmetres ADD TO i SQA tal com s'indica a la taula següent:

Taula III. *El càlcul composicional de l'Aktionsart*
(VERKUYL, 1989)

	<i>ADD TO (verb)</i>	<i>SQA (SN)</i>
estats	—	+ / —
processos	+	—
esdeveniments	+	+

Verkuyl (1989) proporciona, a més, una definició formal dels dos paràmetres que utilitza dins la seva anàlisi: el fet que un verb aparegui marcat com [+ADD TO] implica l'existència d'una funció s el rang i el domini de la qual són un conjunt d'interval. Dita funció agafa un interval $I=(a,b)$ i torna un altre interval $I=(a,c)$; és a dir, un interval amb el mateix origen, però amb un final en un punt posterior.

La interacció entre els trets ADD TO i SQA es produeix de la manera següent: la funció ADD TO va afegint uns intervals d'activitat a d'altres indefinidament. A cada interval es veurà afectada una part de la denotació del SN. Si el SN és [+SQA] el procés acabarà en un determinat punt; en el cas contrari, el procés no arribarà a cap final.

Amb la definició formal d'aquests dos paràmetres obtenim una anàlisi que distingeix d'una forma prou elegant entre processos i esdeveniments i, a la vegada, ens permet copsar les similituds existents entre ambdues classes aspectuals. En aquest sentit, cal tenir en compte un fenomen força interessant que el mateix Verkuyl posa de manifest: el mateix verb pot projectar-se en un predicat que denoti un procés o un esdeveniment, segons el tipus de SN-argument intern directe que subcategoritzi. Per exemple, *construir cases* és un predicat processiu, mentre que *construir una casa* és un predicat eventiu.

La proposta de Verkuyl (1989) no resulta tan adequada a l'hora

d'analitzar un tipus específic de verbs, com és el cas d'*empènyer*, *utilitzar* o *acariciar*, que tot i ser [+ADD TO], es projecten com a nuclis de predicats processius independentment del tipus de SN seleccionat.¹² Així, per exemple, tant *empènyer cotxes* com *empènyer el cotxe* són predicats processius, com ho demostra, entre d'altres, el fet que només es puguin combinar amb *durant x temps* i no pas amb *en x temps*. Tornarem a parlar sobre aquesta problemàtica més endavant.

6.3.2. Krifka (1992)

El treball de Krifka (1992), que s'emmarca en la línia suggerida per Link (1983), constitueix una anàlisi composicional de l'Aktion-sart alternativa a la de Verkuyl (1989).

Com hem esmentat anteriorment, es pot establir un homomorfisme entre allò que denoten els SNs i allò que és descrit pels predicats (MOURELATOS, 1978). Així, es pot constatar un important paral·lisme entre els noms comptables i els predicats tèlics pel que fa al seu caràcter no delimitat, i entre els noms de massa i els predicats atèlics pel que fa a la seva absència de delimitació.

Krifka (1992) basa gran part de la seva anàlisi en les similituds estructurals que hom troba entre la referència nominal i la verbal. En primer lloc, l'esmentat autor postula l'existència, a més dels temps (T), de dos tipus d'entitats: els objectes (O) i els esdeveniments (E), representats en forma de semireticle.

Amb la definició de dues propietats formals mútuament excloents (la cumulativitat i la quantització), que s'apliquen tant al domini d'O com al d'E, Krifka (1992) vol donar compte del paral·lisme existent entre l'oposició massa/comptable a O i tèlic/atèlic a E. Així, mentre que *aigua* i *córrer* són, respectivament, un objecte i un esdeveniment cumulatiu, *deu pometes* i *córrer cent metres* són, respectivament, un objecte i un esdeveniment quantitzats.

Krifka (1992) pretén, a més, proporcionar una anàlisi en la qual es relacionin les propietats aspectuals amb les relacions temàtiques. Per

12. Aquest tipus de verbs es coneixen dins la tradició anglosaxona com *PUSH-verbs*.

dur a terme aquesta anàlisi, Krifka (1992) defineix tres propietats formals més: la sumativitat, la gradualitat i la unicitat de l'esdeveniment. Amb aquestes altres propietats formals, Krifka (1992) ofereix una forma de tractar les interpretacions iteratives i distributives que Verkuyl (1989) no incorpora a la seva proposta. Potser el defecte més greu de la proposta de Krifka (1992), el trobem en el pobre tractament que proporciona dels processos.

6.4. *Algunes consideracions generals*

Al llarg d'aquesta secció, hem pogut constatar que per copsar adequadament l'aportació del SN al càlcul aspectual resulta necessari tenir en compte almenys dues de les seves característiques referencials: la distinció entre noms de massa i noms comptables, i les propietats quantificacionals dels SNs.

Així mateix, hem vist com es poden combinar aquests dos paràmetres per calcular l'Aktionsart d'un predicat de forma composicional. La distinció bàsica que podem fer és la següent: hi ha SNs que expressen entitats no delimitades i SNs que denoten entitats delimitades. Amb alguns matisos, la diferenciació entre SNs homogenis i no homogenis, el tret booleà SQA proposat per Verkuyl (1989) i la distinció entre SNs cumulatiu i quantitzats de Krifka (1992) són tres formes alternatives d'intentar retre compte del mateix fenomen.

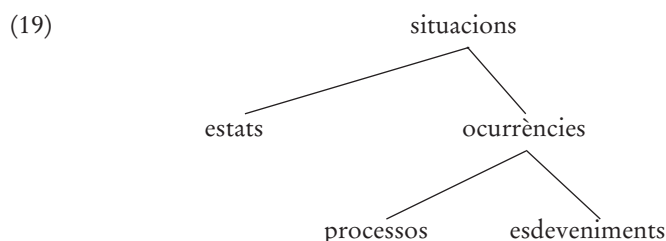
7. *LA RELACIÓ DE LES CLASSES ASPECTUALS ENTRE SI*

La possibilitat que les classes aspectuals estiguin d'alguna manera relacionades entre si és una de les qüestions que més discussió ha generat dins l'àmbit d'estudi de l'Aktionsart. Contràriament a l'opinió d'alguns autors (SMITH, 1991, per exemple) que consideren aquesta possible relació com una qüestió de poca o nul·la rellevància, creiem que l'estructuració de les classes aspectuals pot dotar el nostre mecanisme d'anàlisi d'un major grau de generalitat.

7.1. Mourelatos (1978)

L'estructura proposada per Mourelatos (1978) és, sens dubte, una de les aproximacions a aquest problema que major ressò ha obtingut; la incorporen a la seva anàlisi un gran nombre d'autors entre els quals cal destacar Carlson (1981) i Bach (1986).

Mourelatos (1978) considera que les classes aspectuals han de ser representades en funció d'un determinat ordre, com mostra el gràfic següent:

Segons Mourelatos (1978), els estats precedeixen les ocurrències i, dintre d'aquest grup, els processos són anteriors als esdeveniments.¹³ Diversos autors —Dowty (1979) i Pustejovsky (1988), entre d'altres— coincideixen a afirmar que les classes aspectuals es defineixen a partir dels estats; aspecte del qual en pot donar compte (19).

Així mateix, amb una representació com la de (19), podem copsar un dels fenòmens que ha estat assenyalat de forma més recurrent (vegeu VERKUYL, 1989 i PARSONS, 1990) pel que fa a les relacions entre les classes aspectuals: els processos presenten, per un costat, algunes característiques en comú amb els estats i, per un altre, certes propietats que comparteixen amb els esdeveniments. En efecte, des del punt de vista de la telicitat, els processos s'agrupen amb els estats i s'oposen als esdeveniments, però pel que fa a la dinamicitat, els processos s'agrupen amb els esdeveniments i s'oposen als estats. Tot això sem-

13. De fet, Mourelatos (1978), dins el grup de les ocurrències, també distingeix entre realitzacions i assoliments, encara que ell els denomina *desenvolupaments* i *esdeveniments puntuals*, respectivament. Per a una revisió més detallada de la proposta de Mourelatos (1978), es pot consultar Vidal (1992) i Marín (1996a).

bla indicar que els predicats processius, dins una classificació aspectual que segueixi un cert ordre, han de ser ubicats entre els predicats estatus i els eventius, tal com afirma Mourelatos (1978).

7.2. *Moens i Steedman (1988)*

Una estructuració de les classes aspectuals com la proposada per Mourelatos (1978) és en gran mesura compatible amb l'anàlisi que ofereixen Moens i Steedman (1988) pel que fa a la relació entre activitats, assoliments i realitzacions.

Moens i Steedman (1988) postulen l'existència d'un nucli eventiu entorn del qual s'organitzen les tres classes aspectuals mencionades anteriorment. Segons aquests autors, podem dividir l'estructura temporal en tres parts: un interval preparatiu, un moment eventiu i un estat conseqüent. Les activitats ocuparien només la fase de la preparació, els assoliments correspondrien a l'instant eventiu i les realitzacions s'obtidrien mitjançant l'addició del procés preparatiu i de l'esdeveniment. A més, tant les realitzacions com els assoliments (les dues classes que disposen d'un moment eventiu) poden donar lloc, eventualment, a un estat conseqüent.

8. *EL NIVELL BÀSIC D'ANÀLISI ASPECTUAL*

8.1. *El nivell lèxic*

Com hem comentat anteriorment, Vendler (1967) basa la seva classificació en la informació aspectual continguda als verbs. Amb una proposta d'aquesta mena estem suposant, per una banda, que és el verb l'únic element lingüístic rellevant dins l'Aktionsart i, per una altra, que el nivell bàsic de l'anàlisi aspectual és el nivell lèxic.

Actualment, es considera que aquests dos aspectes concrets de la proposta de Vendler (1967) són erronis. En efecte, hi ha arguments prou sòlids per concloure que l'anàlisi aspectual bàsica no se situa al nivell lèxic.

En primer lloc, el mateix Vendler (1967) sembla contradir-se en l'intent d'establir una classificació de l'Aktionsart basant-se únicament en la informació aspectual codificada a les entrades lèxiques de les formes verbals, ja que a l'hora de definir algunes classes aspectuals —les realitzacions, per exemple— té en compte implícitament l'argument intern.

En segon lloc, és evident que en molts casos resulta necessari saber quin tipus de SN és subcategoritzat pel verb per poder determinar la classe aspectual a la qual pertany un predicat. Així, alguns verbs com *construir* o *pintar*, que dins l'anàlisi de Vendler (1967) expressarien intrínsecament realitzacions, poden projectar-se com a nuclis d'un predicat eventiu (*construir una casa*, *pintar un quadre*), però també poden formar part d'un predicat processiu (*construir cases*, *pintar quadres*), depenent del tipus de SN que els complementi. Observeu, en aquest sentit, els següents exemples:

- (20) a. El sindicat UGT va construir una casa {en/*durant cinc anys}.
 b. En Barceló va pintar un quadre {en/*durant dos anys}.
- (21) a. El sindicat UGT va construir cases {*en/durant cinc anys}.
 b. En Barceló va pintar quadres {*en/durant dos anys}.

Com es pot veure en aplicar el test *en/durant x temps*, els predicats de (20) són eventius, mentre que els de (21) són processius.

8.2. Només el predicat o tota l'oració?

Un cop hem desestimat la possibilitat que el lèxic sigui el nivell bàsic adequat per a l'anàlisi aspectual, hem de decidir si aquest nivell bàsic es troba al SV o a l'oració. Sobre aquesta qüestió concreta no hi ha encara un consens entre els investigadors.

Tenny (1994), per exemple, afirma que el SN-argument intern directe és l'únic argument del verb que intervé en l'anàlisi aspectual bàsica. Aquesta autora, amb l'objectiu de connectar la informació sintàctica i la semàntica, desenvolupa l'anomenat *Measuring-Out Constraint* (MOC), un principi aspectual entès com una interfície en-

tre l'estructura argumental i la sintaxi. Perquè el MOC pugui actuar calen dos requisits. D'una banda, el predicat ha de ser delimitat; d'una altra, el verb ha de subcategoritzar un argument intern directe. El MOC, a més, s'aplica únicament a verbs que seleccionen SNs com arguments, no SPs, proposicions o una altra mena de categories.

Verkuyl (1989, 1993), per un altre costat, considera que el SN-subjecte i, en alguns casos, el SN-argument intern indirecte també intervenen en el càlcul aspectual i, per tant, que l'oració constitueix l'àmbit d'anàlisi aspectual més adequat.

Per la nostra banda, considerem que la proposta de Verkuyl (1993) en aquest aspecte concret no resulta del tot adequada. Aquest autor postula l'existència del Principi Més (*Plus Principle*) segons el qual una oració expressarà una situació delimitada si tots els trets aspectuals associats als diferents elements lingüístics que la integren (ADD TO per als verbs i SQA per als arguments del verb) tenen un valor positiu. Verkuyl (1993) proporciona els següents exemples per a l'anglès:¹⁴

(22) a.	Judith	[+ B]	ate	[+ A]	a sandwich	[+ B]	[+ T]
b.	Judith	[+ B]	ate	[+ A]	sandwiches	[- B]	[- T]
c.	Judith	[+ B]	wanted	[- A]	a sandwich	[+ B]	[- T]
d.	Judith	[+ B]	wanted	[- A]	sandwiches	[- B]	[- T]
e.	Nobody	[- B]	ate	[+ A]	a sandwich	[+ B]	[- T]
f.	Soldiers	[- B]	ate	[+ A]	sandwiches	[- B]	[- T]
g.	Nobody	[- B]	wanted	[- A]	a sandwich	[+ B]	[- T]
h.	Soldiers	[- B]	wanted	[- A]	sandwiches	[- B]	[- T]

Centrem la nostra crítica en el reduït paper que té el SN-subjecte en el càlcul aspectual de l'oració. En primer lloc, no a totes les llengües —com, de fet, observem en el cas del català o del castellà— es poden trobar SNs sense determinació en posició de subjecte.

En segon lloc, alguns subjectes, com ara *nobody* (*ningú*), no només expressen la idea de quantitat no específica ([—SQA]), sinó que també introdueixen un significat negatiu a l'oració. Així, per exemple, la pos-

14. El tret A refereix a ADD TO, B a SQA, i T al caràcter tèlic (+T) o atèlic (—T) de l'oració.

sibilitat que *nobody* a (22e) estigui en realitat negant l'esdeveniment expressat pel predicat *ate a sandwich* ens sembla perfectament plausible.¹⁵

En tercer lloc, el paper que desenvolupa el subjecte únicament resulta crucial per al marcatge aspectual de tota l'oració en el cas de (22a). Això fa que, en certa mesura, l'anàlisi de Verkuyl (1993) sigui redundant, ja que hem de tenir en compte la informació del subjecte per set casos on no és necessària.

En quart lloc, el mecanisme de càlcul aspectual de Verkuyl (1993) fa algunes prediccions errònies. En efecte, oracions com *els paletes treballen* haurien de ser delimitades, ja que el verb és [+ADD TO] i el SN-subjecte [+SQA]. Però és evident que aquest tipus d'oracions denoten un procés i, conseqüentment, són no delimitades.

Els contraarguments a l'anàlisi de Verkuyl (1993) que acabem d'exposar semblen indicar que el subjecte no ha de ser inclòs dins l'anàlisi aspectual bàsica. La informació aspectual que eventualment poden aportar altres complements com l'argument intern indirecte, alguns SPs o alguns adjunts tampoc no resulta suficientment rellevant. En aquest sentit, Tenny (1994) aporta proves prou concloents.

Tot sembla indicar, doncs, que el nivell bàsic d'anàlisi aspectual no és el de l'oració sinó el del SV i, més concretament, el verb i el seu SN-argument intern directe. La informació aspectual associada a altres complements com, per exemple, alguns SPs i alguns adjunts també pot desenvolupar una funció determinant en el càlcul aspectual, però no en un nivell bàsic, sinó en un nivell superior. És per això que diem que aquesta mena de complements poden arribar a canviar la informació aspectual d'un predicat concret, fenomen que es coneix habitualment com a transició de l'Aktionsart.

8.3. *Els aspectualitzadors*

Hem acabat l'apartat anterior fent referència a aquells elements que poden canviar la valència aspectual de la predicació bàsica. Ve-

15. En aquest cas, resulta molt interessant observar que en català la traducció d'aquesta oració (*ningú no ha menjat un entrepà*) introdueix un element de polaritat negativa al predicat.

gem alguns exemples d'aquest tipus d'elements, denominats aspectualitzadors:

- (23) a. En Joan va empènyer el cotxe.
b. En Joan va empènyer el cotxe fins al garatge.
- (24) a. La Mònica va acariciar el seu marit.
b. La Mònica va acariciar el seu marit fins a l'extenuació.

Les oracions de (23a) i (24a) expressen situacions atèliques, com ho demostra el fet que admeten adverbis del tipus *durant x temps*, però no del tipus *en x temps*. Per contra, els exemples de (23b) i (24b) denoten situacions tèliques; els SPs *fins al garatge* i *fins a l'extenuació* en són, òbviament, la causa.

Però no només aquesta mena d'adjunts poden fer canviar la valència aspectual d'un predicat. Com demostren els exemples que apareixen a continuació, el temps també és un aspectualitzador:

- (25) a. El sindicat UGT va construir cases.
b. El sindicat UGT construeix cases.

Així, mentre que (25a) expressa un procés, (25b) denota una situació estativa. Per delimitar l'efecte del temps verbal en el càlcul aspectual, afegirem una característica a la definició de predicació bàsica que hem proporcionat a l'apartat anterior: el nivell bàsic d'anàlisi aspectual el constitueixen el verb, en infinitiu, i el seu argument intern directe.

9. EL MARCATGE ASPECTUAL DE LES ENTRADES LÈXIQUES

Un dels problemes que encara planteja l'anàlisi aspectual té a veure amb el marcatge aspectual de les entrades lèxiques. Com hem vist, la informació continguda als verbs no resulta suficient per determinar la valència aspectual d'un predicat, ja que és necessari saber en molts casos quin tipus de SN és subcategoritzat pel verb. Això no vol dir,

però, que no hàgim de fer explícit un mecanisme que pugui donar compte de la informació que aporten els verbs al càlcul aspectual dels mateixos predicats on es projecten com a nuclis.

Malgrat la importància que, a parer nostre, té aquesta qüestió, no són gaires els treballs que n'ofereixen un tractament detallat. D'entre aquests pocs treballs, cal destacar el de Vidal (1992).

Segons aquest autor, cal diferenciar entre verbs eventitzats, ineventitzables i eventitzables.¹⁶ Els verbs eventitzats es projectaran com a nucli d'un predicat eventiu independentment del tipus de SN que subcategoritzin, els ineventitzables formaran part d'un SV no eventiu sigui quin sigui l'argument intern que seleccionin, i els eventitzables formaran part d'un predicat eventiu o no eventiu segons l'argument intern que els complementi. Pertanyen el primer grup verbs del tipus *esternudar* o *tossir*, al segon, verbs com *estimar* o *utilitzar* i, al tercer, verbs del tipus *construir* o *arreglar*.

A Marín (1996b), oferim un tractament per codificar la informació aspectual continguda als verbs estretament inspirat en la proposta de Vidal (1992). No obstant això, dins la nostra anàlisi no incloem els verbs eventitzats, ja que sembla que no hi ha prou motius per considerar que un verb es pot projectar com a nucli d'un predicat eventiu sense tenir en compte el tipus d'argument intern que subcategoritza.

D'altra banda, tot i que el marcatge aspectual dels predicats que tenen com a nucli un verb del tipus *tossir* o *esternudar* no deixa de tenir problemes, pensem que hi ha arguments sòlids per considerar que, com a mínim, no denoten situacions eventives. Pel que fa a això, Smith (1991) afirma que aquest tipus de predicats —que ella anomena *semelfactius*— són puntuals i atèlics.

Així doncs, dins l'anàlisi que presentem a Marín (1996b) només es tenen en compte els verbs eventitzables i els ineventitzables. Aquests últims posen en relleu el fet que els predicats estatus no s'obtenen de forma composicional. Podríem dir, per tant, que hi ha verbs estatus, ja que aquesta mena de verbs es projectaran com a nuclis d'un predi-

16. Traduïm aquests termes formals del castellà *eventizados*, *ineventizables* i *eventizables*.

cat estatiu sense tenir en compte el tipus de SN-argument intern que seleccionin.

Els verbs eventitzables, per altra banda, posen en relleu el fet que un mateix verb (*construir* o *pintar*, per exemple) pot formar part d'un predicat processiu (*construir cases*) o eventiu (*construir una casa*), d'acord amb les propietats quantificacionals del SN amb el qual es combini.

Però, sens dubte, un dels aspectes més rellevants de la distinció entre verbs eventitzables i ineventitzables té a veure amb el tractament d'un aspecte certament problemàtic per al càlcul composicional de l'Aktionsart. Ens referim als anomenats *PUSH-verbs*.

Com hem vist anteriorment, en presentar la proposta de Verkuyl (1989), hi ha un grup de verbs (*empènyer, utilitzar, acariciar*) que tot i ser dinàmics ([+ ADD TO]) no es projecten com a nucli d'un predicat eventiu encara que els complementi un SN delimitat ([+SQA]). Una possible solució consisteix a considerar que aquests verbs són ineventitzables.

La taula següent exemplifica el mecanisme de càlcul aspectual per als diferents tipus de predicats, tenint en compte la informació continguda a les entrades lèxiques:

Taula IV. *El càlcul aspectual a partir de la informació lèxica*
(MARÍN, 1996b)

<i>Verbs</i>	<i>ADD TO (verb)</i>	<i>SQA (SN)</i>	<i>predicats</i>
ineventitzables	—	+ / —	estats
ineventitzables	+	+ / —	processos
eventitzables	+	—	processos
eventitzables	+	+	esdeveniments

D'aquesta manera, tant en el cas dels estats com en el cas dels *PUSH-verbs*, el tret SQA del SN-argument intern directe no tindrà cap efecte en el càlcul aspectual.

10. MÉS CLASSES ASPECTUALS

Gairebé tots els investigadors coincideixen a afirmar que hi ha al menys tres classes aspectuals: els estats, els processos i els esdeveniments. La gran majoria considera adequada també la distinció, dins el grup dels esdeveniments, entre realitzacions i assoliments. No obstant això, tot sembla indicar que, per a una anàlisi adequada de tots els fenòmens relacionats amb l'Aktionsart, es fa necessària una classificació més detallada.

Dins el grup dels estats, alguns autors subratllen la necessitat de distingir-ne entre dos subtipus. Així, Dowty (1979), com hem comentat anteriorment, diferencia entre estats momentanis (*seure*) i estats relatius a un interval (*conèixer*). Bennett *et al.* (1990) s'expressen en el mateix sentit i observen que aquests dos tipus de predicats presenten un comportament divergent pel que fa a la possibilitat d'aparèixer com a complements de *persuadir*:

- (26) a. *La Maria va persuadir el Joan de conèixer la resposta.
 b. La Maria va persuadir el Joan de seure al llit.

Els exemples anteriors mostren que únicament els estats momentanis poden formar part d'aquesta mena de construccions.

D'altra banda, en parlar del marcatge aspectual de les entrades lèxiques, hem constatat l'existència d'un grup de predicats amb un marcatge aspectual problemàtic. Ens referim a verbs del tipus *esternudar* o *tossir*. Segons indiquen alguns autors com, per exemple, Moens i Steedman (1988) o Smith (1991), hi ha arguments sòlids per concloure que denoten situacions atèliques i instantànies; és a dir, són activitats puntuals.

Aquest tractament pot resultar en certa mesura sorprenent, ja que la puntualitat ha estat fins ara vinculada exclusivament a la classe dels esdeveniments.¹⁷ De fet, però, sembla que res no ens impedeix de considerar que aquesta propietat es pot fer extensiva a totes les classes aspectuals. En aquest sentit, alguns dels anomenats verbs psicològics, com ara *enfadar-se*, semblen denotar situacions atèliques i puntuals.

Per un altre costat, diversos autors coincideixen a assenyalar que cal fer una subdivisió dins la classe dels esdeveniments. En referir-nos a aquest tipus de predicats, hem destacat el fet que alguns impliquen un resultat i d'altres no. El treball d'Egg (1995) analitza amb detall aquest fenomen i, per a donar-ne compte, postula l'existència d'una nova classe aspectual: l'intergressiu.

Egg (1995) proposa una distinció entre predicats tèlics i predicats delimitats. Els primers, que anomena canvis (*construir una casa*, per exemple), a més de ser delimitats, denoten situacions que impliquen un resultat. Els segons, que anomena intergressius (*interpretar una sonata*), fan referència a situacions delimitades temporalment de les quals no se'n deriva cap resultat.

11. CONSIDERACIONS FINALS

Dissortadament, l'espai —i el temps— de què disposàvem per escriure aquest article no ens han permès d'oferir una discussió més detallada del conjunt de problemes que planteja l'estudi de l'Aktionsart. És per això que hem hagut de fer una selecció d'aquests problemes i presentar-los sumàriament. Així, per exemple, només ens hem referit tangencialment als predicats que denoten situacions habituals o genèriques i no hem dit ni una sola paraula d'aspectes tan interessants com la negació, la distributivitat o la collectivitat, per citar només alguns exemples.

Tanmateix, hem fet especial èmfasi en les qüestions que ens semblen més rellevants d'entre les relacionades amb l'Aktionsart, i al mateix temps hem intentat fer esment dels resultats assolits al llarg dels últims trenta anys.

D'entre aquests assoliments, cal destacar, primerament, l'acceptació general de la classificació proposada per Vendler (1967) com a base per a l'anàlisi aspectual. En relació amb això, val a dir que disposem d'un conjunt de tests que permeten de caracteritzar adequadament les diferents classes aspectuals. Així mateix, s'ha constatat l'adequació per a l'anàlisi de l'Aktionsart de propietats com la telicitat, la dinamicitat o la puntualitat, sobre les quals també sembla existir un ampli consens.

D'altra banda, s'han pogut determinar certes similituds entre les situacions denotades pels predicats i pels SNs. La definició de propietats formals com l'homogeneïtat o l'additivitat posen de manifest aquest paral·lelisme.

Hem pogut comprovar, a més, que dins el càlcul de l'Aktionsart, s'ha de tenir en compte la informació continguda tant als verbs com als SNs. Es fa necessària, per tant, una anàlisi composicional, per a la qual determinem un nivell bàsic, que està constituït pel verb, en infinitiu, i el seu SN-argument intern directe.

Finalment, val a dir que encara queden un gran nombre de qüestions obertes en relació a l'Aktionsart. Així, pel que fa a aspectes concrets, cal caracteritzar de forma més adequada nocions com la d'objecte afectat o predir de quin tipus de predicats se'n derivarà un resultat o un estat conseqüent. Pel que fa a qüestions d'abast més general, un millor coneixement de la interacció entre l'estructura argumental, la teoria temàtica i la informació aspectual constitueix, sens dubte, un dels objectius prioritaris per a la investigació lingüística actual.

RAFAEL MARÍN

Universitat Autònoma de Barcelona

BIBLIOGRAFIA

- E. BACH (1986): *The Algebra of Events*, «Linguistics and Philosophy», núm. 9, ps. 5-16.
- W. S. BENNETT, T. HERLICK, K. HOYT, J. LIRO i A. SANTISTEBAN (1990): *Toward a Computational Model of Aspect and Verb Semantics*, «Machine Translation», núm. 4, ps. 217-250.
- R. I. BINNICK (1991): *Time and the Verb. A Guide to Tense and Aspect*, New York, Oxford University Press.
- G. N. CARLSON (1977): *Reference to kinds in English*, Tesi Doctoral, Amherst, University of Massachusetts.
- L. CARLSON (1981): *Aspect and quantification*, a P. J. Tedeschi i A. Zaenen (ed.) «Syntax and Semantics», núm. 14, ps. 31-64.
- D. COHEN (1993): *El aspecto verbal*, Madrid, Visor.

- B. COMRIE (1976): *Aspect*, Cambridge, Cambridge University Press.
- D. DOWTY (1979): *Word Meaning and Montague Grammar*, Dordrecht, Reidel.
- M. EGG (1995): *The intergressive as a new category of verbal aktionsart*, «Journal of Semantics», núm 12, ps. 311-356.
- E. HINRICHS (1985): *A Compositional Semantics for Aktionsarten and NP reference in English*, Tesi Doctoral, Ohio State University.
- A. KENNY (1963): *Action, emotion and will*, Londres, Routledge and Kegan.
- M. KRIFKA (1992): *Thematic relations as links between nominal reference and temporal constitution*, a I. Sag (ed.) «Lexical Matters», Stanford; «CSLI Lecture Notes», núm. 24, ps. 29-53.
- G. LAKOFF (1970): *Irregularity in Syntax*, New York, Holt, Rinehart and Winston.
- G. LINK (1983): *The logical Analysis of Plurals and Mass Terms*, a R. Bäuerle, C. Schwarze and A. von Stechow (ed.) «Meaning, Use and Interpretation of Language», Berlín, De Gruyter, ps. 302-323.
- R. MARÍN (1996a): *Las propiedades aspectuales de las oraciones reducidas absolutas*, Treball de Recerca, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- R. MARÍN (1996b): *Aspectual Properties of Spanish Absolute Small Clauses*, «Catalan Working Papers in Linguistics», vol 5(2), ps. 183-212.
- M. MOENS i M. STEEDMAN (1988): *Temporal Ontology and Temporal Reference*, «Computational Linguistics», núm 14, ps. 15-28.
- A. MOURELATOS (1978): *Events, Processes and States*, «Linguistics and Philosophy», núm. 2, ps. 415-434.
- T. PARSONS (1990): *Events in the Semantics of English. A study in subatomic semantics*, Cambridge, The MIT Press; «Current Studies in Linguistics Series», núm. 19.
- J. PUSTEJOVSKY (1988): *The geometry of events*, a C. Tenny (ed.) «Studies in Generative Approaches to Aspect», Cambridge, Lexicon Project Working Papers.
- G. RYLE (1949): *The Concept of Mind*, Londres, Barnes and Noble.
- C. SMITH (1991): *The Parameter of Aspect*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers; «Studies in Linguistics and Philosophy», núm. 43.
- B. TAYLOR (1977): *Tense and continuity*, «Linguistics and Philosophy», núm. 1, ps. 199-220.
- C. TENNY (1994): *Aspectual Roles and the Syntax-Semantics Interface*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers; «Studies in Linguistics and Philosophy», núm. 52.
- Z. VENDLER (1967): *Linguistics in Philosophy*, Ithaca, Cornell University Press.

- H. VERKUYL (1989): *Aspectual classes and aspectual composition*, «Linguistics and Philosophy», núm. 12, ps. 39-94.
- H. VERKUYL (1993): *A theory of Aspect*, Cambridge, Cambridge University Press.
- J. VIDAL (1992): *Bases para un tratamiento cognitivo de la información temporal y aspectual*, Tesis Doctoral, Barcelona, Universitat de Barcelona.
- G. H. VON WRIGHT (1970): *Norma y acción: una investigación lógica*, Madrid, Tecnos.